

ERDÉSZETI UJSÁG

SAK- ÉS TÁRSADALMI LAP AZ ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI SZEMÉLYZET RÉSZÉRE.

Előfizetési díjak:

Egy évre ... 8 kor.
Fél évre ... 4 „
Negyed évre ... 2 „

→ Megjelenik minden vasárnap. →

Felelős szerkesztő
és kiadó tulajdonos:
PODHRADSKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fillér. Ajánlköztásoknál, eladás vagy vételnél minden szö után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél → mérsékelt díjak egyezség szerint →

XIV. évfolyam.

Szászsebes, 1910. december 4.

32. szám.

Az előfizetésnek lehetőleg az 1911. év június végéig való rendezésére ismét felkérjük tisztelt olvasóinkat!

A nagygyűlés statisztikája.

Csak most, közel egy hónap múlva jutotunk abba a kellemes helyzetbe, hogy hű tük-rét adjuk annak, kik és hányan s kivált honnan jelentek meg a Budapesten folyó évi november hó 6. és 7. napjain megtartott nagygyűlésen. A megjelentek teljes névsorát is szükségesnek tartjuk közölni, kivált azért, mert a más helyen közölt névsor nem csak hogy hiányos volt, hanem azért is, mert számos megjelent kartárs neve elferdítve, hibásan lett közölve.

A kapott adatok és saját feljegyzéseink szerint megjelentek az egyes hatóságok szerint felsorolva a következő kartársak:

Besztercebányai erdőigazgatóság: 17. Szeibert János, Gasparik Ede, Horváth István, Bohun József, Herchl János, Schrotter Emil, Dobál Ferenc, Steller József, Angyal Antal, Lehoczky Jenő, Csunderlik István, Tomajka Mátyás, Havran János, Lőrincz István, Fajlik József, Dvoreczky Károly, Káliczky Gusztáv.

Máramarosszigeti erdőigazgatóság: 5. Kosvay Dezső, Teleházy Ede, Kulcsár Gábor, Kerekes Károly, Erdős Ignác.

Lugosi erdőigazgatóság: 2. Zsigó Károly, Burdus Mihály.

Kolozsvári erdőigazgatóság: 0.

Beszterczei erdőigazgatóság: 0.

Zágrábi erdőigazgatóság: 2. Pankovits János, Glavács Péter.

Liptóújvári főerdőhivatal: 2. Vadas László, Jablonka Antal.

Ungvári főerdőhivatal: 4. Magdó Márton, Sznoha Vilmos, Fenyvesy Béla, Pécskai Dömötör. Nagybányai főerdőhivatal: 2. Kosztrober György, Csettele Frigyes.

Lippai főerdőhivatal: 0.

Vinkovcei főerdőhivatal: 2. Drobnyák József, Gyurcsék János.

Zsarnóczai erdőhivatal: 6. Szlivka Andor, Kozlik Ignác, Zimmermann Vince, Prikril János, Bevelagna János, Plevka Ágoston.

Bustyaházai erdőhivatal: 4. Reisszenbüchler Róbert, Zsigó Imre, Takár József, Ujváry Jenő.

Tótsóvári erdőhivatal: 6. Lamoss Lajos, Kulcsár Lajos, Roskó Pál, Szabó József, Gaál Ferenc, Oravecz Antal.

Szászsebesi erdőhivatal: 7. Szabó Márton, Kroisz Ferenc, Balomiri Romulus, Urzika János, Butyka Gergely, Csuha András, Kuteán József.

Orsovai erdőhivatal: 0.

Apatini erdőhivatal: 0.

Gödöllői erdőhivatal: 11. Bertók Lajos, Frantsik József, Gavra János, Papp István, Otto Ferenc, Gallay Dezső, Károlyi József, Beznicza Márton, De la Casse Ignác, Kerékgyártó József.

Susáki erdőhivatal: 2. Vurkosin Delits, Reichl Jenő.

Budapesti központ: 2. Lehoczky János, Kurtay Ernő.

Selmeczbányai főiskola és kísérleti állomás: 3. Hain Ede, Dankó István, Galla Géza.

Delibloti birtokkezelőség: 1. Garay István. Közalapítványiak: 3. Szlimák János, Valkó János, Naszlady Sándor.

Állami kezelésbe vett erdők: 4. Falda Antal, Maczasek István, Piczura Simon, Kelemen István.

Selmeczbánya város: 1. Hacher Gyula.

Magánvállalat: 1. Fliegl János.
Vegyesek: 24.

Ezek képviselésükkel lapunk szerkesztőjét: Podhradszky Emilt bízták meg s úgy az állami kezelésbe vett erdőknél, mint magán uradalmaknál szolgálatban állók közül toborzódtak.

Amilyen öröndetes az itt összeállítás, amely megmutatja nekünk, hogy kik voltak azok a derék férfiak, akik feláldozva házi tűzhelyük kényelmét s nem kimélve fáradságot és költséget, legnagyobb részben messze távolról siettek hazánk székesfővárosába, hogy ott nem csak saját személyük, hanem az összes kartársaik érdekében munkálkodjanak, olyan mélyen elszomorító, hogy akadt öt olyan kincstári erdőhatóság, amelynek végébe egy nullát voltunk kénytelenek írni, szóval olyan, amelynek személyzete semmi irányban nem akart, vagy nem tudott részt venni a közös célokért folytatott küzdelemben.

Ezek távolmaradásával lapunk jövő számában fogunk bővebben foglalkozni s most még csak egyre kívánjuk azok figyelmét, akiket illet, felhívni.

A mozgalomból és az emlékirat meg szerkesztéséből és kinyomtatásából kifolyólag tekintélyes költségek merültek fel, melyek a gyűlésen csak részben lettek fedezve, míg a hiányzó részt a mozgalom körül oly elévülhetlen érdemeket szerzett zsarnócai kartársak sajátjukból előlegezték.

Kérjük mindazokat a hatóságokat, illetve az ezek személyzete részéről megbízva volt kartársakat, hogy a reájuk eső és még eddig ki nem egyenlített költséget a gyűlést vezető elnök: Zimmermann Vince kartársnak Zsarnócára sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

A magánuradalmiak érdekében.

Ismeretes dolog, hogy az erdészet és vadászat terén szorgalmatoskodó kartársak közt a magánuradalmaknál alkalmazottaknak jutott a legrosszabb sors osztályrészül.

A magánuradalmiak szolgálati viszonyait ugyanis semmiféle külön törvény nem szabályozza s így kétséges kérdéseknél szolgálatadójukkal szemben legföllebb a cselédtörvény védhetné őket, a mi nem csak hogy a közönséges cselédnél magasabb képességeket igénylő szolgálatukhoz és hivatásukhoz nem méltó, hanem egyenest mélyen lealacsonyító.

Szolgálatuk állandósága egyáltalában nincs biztosítva, sőt tekintettel arra, hogy rendszerint egyetlen ember szeszélyétől függnék, a legnagyobb mértékben bizonytalan.

Jövőjükről rendszerint egyáltalában nincs gondoskodva, hanem szolgálatképtelenségük esetén őket, elhalálozásuk esetén családjukat a szolgálatadó egyszerűen világgá eresztí s a hosszas szolgálat jutalma leggyakrabban a koldusbot.

Ezeket a bajokon mielőbb segíteni kell, ez azonban csak akkor lesz lehetséges, ha a magánuradalmaknál szolgálatban álló erdészeti és vadászati altisztek felocsudnak eddigi mély álmukból s kilépnek a tetek mezejére.

T Á R C A.

Tragoediák az erdőn.

Irta: Tanos Pál.

Brr! . . . Rettenetes hideg van, mely még a megstürösödött levegőt is megfagyasztja, parányi fehér kristályokká alakítja, amik minden elérhető felületen megtapadnak, egymásra ráakódnak, nőnek, gyarapodnak, elképzelhetetlen fantasztikus gyönyörű alakulásokat varázsolnak mindenre, ami elfoglalt birodalmukban él és létezik. A szépséges zuzmara ez, mely valóságos tündérvilággá formálja az erdőt, ahol kristályból szőtt, tündöklő drágakövekkel himzett palástot, köntöst, fátyolt öltöttek a végtelen hőmezők, a fehérbe öltözött fakoronák, az ölelkező, egymásra boruló bokrok, a szomoruan elfekvő vadak, a busan gunnyasztó madarak, az összes erdőlakók. Ezek a szerencsétlenek, akiknek most valóságos kinszenvedés az életük.

De nem; nem valamennyi erdőlakó ilyen szerencsétlen. Vannak ezek között is kiváltságosak — nemcsak az emberek között — akiket az Isten megmentett a tél kinjaitól: akik boldogan élvezik azt az anyatermészettől

kapott adományt, hogy a telet, ennek előttük ismeretlen viszontagságait jó meleg fészükben — alhatják át. Amint az ős utolsó napja is elbucsuzott, bevonulnak a váraikba, ahol, nem törődve többé a külső világgal, nap-hosszat lakmároznak a gyűjtött kincseikkel megtöltött éléskamráikban, még inkább hizlalva már is gömbölyűvé hizott testüket, amíg csak a kívül támadt még nagyobb hideg egyik része az ő váraik legbelsejébe is be nem hatol. Ekkor aztán sietve eltakarják megmaradt élelmüket a nekik még mindig hideg tavaszeli idejére, hogy akkor is, fölébredve hosszú álmukból, bu és gond nélkül várhassák meg azt az időt, amikor már majd megint meleg szellők fujdogálnak, s kidugja szüz fejcskéjét a tavasz legelső, legkedvesebb csecsemője, a gyönyörűséges hóvirág.

Hát miért vannak ilyen boldog kiválasztottjai a természetnek? És miért éppen a medvék, a borzok, a mormoták, a hörcsög, az ürge ilyen kedvencei az Istennek? Miért vannak éppen csak ezek megmentve a télokozta gondtól, butól, fájdalomtól és a többi istenteremtett állat mind, mind, miért vannak ezek odavetve azok prédájává? Ki tudná helyesen, biztosan megmagyarázni a természet bölcs berendezését?

Ne féljenek attól, hogy a jobb sorsért, a biztosabb jövőért való küzdelmükben magukra lesznek hagyva, hanem legyenek biztosak abban, hogy őket a náluknál aránylag kedvezőbb helyzetben, jobb sorsban lévő kincstári, járási s más kartársaik a legnagyobb készséggel támogatni fogják.

Akkor, midőn mult hó hetedikén Budapesten kimondtuk az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége megalakítását, nem feledkeztünk meg arról sem, hogy bizonyos tekintetben róluk is gondoskodva legyen.

A Szövetség alapszabályaiban ugyanis elvben kimondtuk, hogy abban az esetben, ha erre ők mint érdekeltek megfelelő számban jelentkeztek, részükre nyugdíj intézményt fogunk létesíteni.

Természetes, hogy a szövetség ilyen nagy vállalkozásba csak abban az esetben bocsátkozhatik, ha tagjai nagy tömegénél fogva erre elég ereje is lesz, miért is első sorban szükséges, hogy a magánuradalmi erdészeti és vadászati kartársak kivétel nélkül valamennyien siessenek a szövetségbe mint tagok belépni.

A megerősödött szövetség azután napirenden fogja tartani az ő ügyeiket, bajaikat is és módokat fog keresni érdekeiknek minden irányban való megvédésére és előmozdítására.

Szükséges, hogy leplezetlenül feltárják az ő bajait s nyilvánítsák kívánságaikat, mert csak ezek megismerésével lehet meghatározni a szükségesnek és célravezetőnek talált teendőket.

Lapunk hasábjai nyitva állanak részükre s mi a legnagyobb készséggel nyitunk akár állandó rovatot is, csak a szükséges adatokat szolgáltatassák kezünkre.

Természetes dolog, hogy viszont mi is megkiváncsjuk tőlük, hogy úgy a szövetséget, mint lapunkat teljes

erejükből nem csak erkölcsileg, de anyagilag is támogassák.

Ne feledkezzenek meg a magánuradalmiak arról, hogy néma gyermeknek az anyja sem érti szavát!

Lapunk jövő számában körülményesen fogunk foglalkozni a létesítendő nyugdíjintézmény kérdésével és arról, hogy milyen alapokon s a leendő tagjai milyen megterhelésével véljük mi a magunk részéről azt létesíthetőnek.

Kérjük összes tisztelt olvasóinkat, hogy ezekre a vidékükön lakó magánuradalmi kartársakat figyelmeztetni s egyuttal lapunk támogatására és előfizetésére buzdítani sziveskedjenek.

A vadpiac jelenben.

A hetek óta folyton ingadozó és változó időjárás alakulatához képest a vadárak is nagy áringadozásokat mutattak. Október első felében az enyhe időjárás korántsem kedvezett sem a vadszállításnak, sem pedig a vadpiac árukészleteinek; míg ezzel szemben október utolsó harmadában a beállott zordabb idő, a vadpiac forgalmát lényegesen és kedvezően befolyásolta közvetlenül november bekövetkeztéig, amidőn is a megint tulenyhévé változott időjárás, középeurópaszerre kedvezőtlené alakította a vadpiac konjunkturáit. A fogyasztás mindamelllett folytonos emelkedőben van; hiszen a főidénybe kerültünk. Egyrészt november eleje Hubertus napjával, a parforce vadászatok bekövetkeztével, az idény zenitjét is jelenti a vadászatban; másrészt pedig a fővárosokban, sőt a nagyobb vidéki központokban is, az estélyek, társasvacsorák, összejövetelek, zsúrok stb. bekövetkezte mindenkép kedvez a vadfogyasztásnak, így tehát a vadpiac árainak is.

Milyen irigylésre méltó a téli alvók sorsa és milyen szánalmat gerjesztő az a sors, mely amazokat sújtja!

Ime, itt van borz! Ez a még csak nem is tetszetős alaku, formátlan testű néma polgára a csöndes békét biztosító nagy erdőségnek, aki a természet háztartásának amennyi hasznót okoz, annyi kárt is tesz benne s így ennek a szempontjából egészen közömbös is; aki mindig kedvetlen, mogorva, haragos, mérges, soha se vidám, senkivel nem barátkozó, mindenkit kerülő remeteéletet él az ő nagyuri kényelemre épült földvárában, amelyből nyáron is csak éjente, késő éjfélkor sompolyog elő bámulatos elővigyázattal, a legnagyobb óvatossággal, s ahová még a sötét hajnalokon szokik vissza a legnagyobb sietséggel.

Miért van hát ennek a csuf, mindent gyűlölőnek vára? Amikor magának az erdők királyának, az agancskoronás szarvasnak is csak egy kis puszta fekvőhely jutott a zöld füvek között, a száraz falevelésben, a hideg hóban!

És milyen vára!

Az erdő mélyén, nagy fák árnyékában, bokrok sűrűjében huzódik, kigyózik egy nagy, sokezer éves mély árok. Ennek a délnek néző partján van a sűrű bokrok

között egy kicsike tisztás, mely egészen sima és olyan tiszta, mintha folytonosan söprögetnék róla a ráhulló faleveleket. Ez a várudvar. Az udvar partnak fekvő szélén egy kis nyílást látunk, melyet apró cserjeágak, lelógó fűszálak félig eltakarnak. Ez a vár kapuja. Ezen belül, előbb vízszintesen, utóbb rézsutban lefelé hosszú kapuszin vezet a kitáguló pitvarba. Innen alacsony folyosók vezetnek két ellenkező irányban s mindegyiknek az utja a belső lakosztályokba viszen, amelyek nagyban és egészben egyformán vannak megépítve mindkét oldalon. Az egyik a nyári lakás, a másik a téli palota. Az egyik télen a másik nyáron lakatlan. Majd alacsonyabb vagy magasabb, majd szűkülő vagy táguló, közbeeső ajtókkal ellátott folyosó visz a vár legbelsejébe, a lakás szentélyébe, ahol a remetészkedő várur lakik. Ez a legmélyebb folyosónál is jóval mélyebben, a föld szintől két-három ölnyire is fekvő tág, gömbölyű katlan, melynek a feneke a nyári lakásban tiszta homok, de a téli szobában puhára, melegre van kipárnázva lágy füvekkel, száraz falevelekkel. Az uraság szibaritaéletének egyik legfőbb kelléke ez azokkal a jól megtöltött hombárokkal egyetemben, melyek a lakószobának egészen a

A sörtevad hova-tovább keresettebb áruként szerepel a külföld vadpiacain, de legkivált a német vadpiacon, ahol az hasonlíthatatlanul jutányosabb mint itt Budapesten vagy Wienben, amennyiben a német fővárosban kilogrammonként 60—80 fillérért mérik azt, míg nálunk kilogrammonként 0·90—1·10 korona közt váltakozott annak ára. A mai húsdragaság idején, mindenkép alacsony ár ez is; a sajnos csak az, hogy a vadfogyasztó közönség zöme alig vet ügyet a nem éppen népszerű vadsertésre s így az legfeljebb a szállodások és vendéglősök bevásárlási listáján szerepel nagyobb arányban.

Őz aránylag kevés kerül piacra. Ára Budapesten kilogrammonként (egészben) 1·50—1·70 korona s alig pár fillér különbséggel ugyanannyi volt az Wien és Berlin vadpiacán is.

Szarvas elég nagy számban szerepelt középeurópa vadpiacain. Kilogrammját nálunk 0·70—0·80 korona értékben, Berlinben 1·00—1·30 korona értékben árusították.

Nyúlból az első minőség 2·60—2·90, süldője pedig 1·30—1·60 koronáért kelt Budapesten. A német vadpiacokon az I. minőségért 2·50—2·80 koronát fizettek csupán; viszont a párisi piac árai valamivel kedvezőbbek voltak, de csupán a nagyon is kiváló minőségeikért. A német vadpiac abban reménykedik, hogy a skandináv államokból, sőt Magyarországból és Ausztriából az idény hátralevő részében nagyobb mennyiségű és elsőminőségű nyul fog beérkezni.

A fácán darabja Budapesten 2·60—3·20 K érték közt váltakozott. A német piacon az I. minőségért 3 K-t, a II. minőségért 1·40—1·90 koronát fizettek. Az alacsony árakat a gyakori esőzésekben kell keresnünk. Az esős időben lelőtt és szállított áru nagyon is csökkenti a fácán minőségét.

közelében vannak elhelyezve. A katlan oldalaiból két-három szelelő kémény vezet más-más irányban ki a szabadba, ahol szinte odalopottan rejtőzködnek 20—30 lépésnyire egymástól. Elegendő rőzse van gondosan reájuk teregetve s ez falevelekkel betakarva, hogy a várbán szükséges levegőcserét ne akadályozzák és az ellenségek vizsga szemei elől is védve legyenek. Mert ezek a kémények arra is szolgálnak ám, hogyha odabent váratlanul szorulni találna a ködmen, ezt a gazdája ezeknek az utaknak valamelyikén még mindig megmenthesse.

Éppen most a téli palotában fülel a borz; hallgatja a dühös szél, a jeges orkán tombolását, melynek a hidege már a vár legmélyébe is behatol. Rut, csunya fürgeteg lehet most odakint! Elérkezett az idők teljessége. Elzárja a hembárokat; valami könnyűszerrel ne férjen hozzá senki keservesen gyűjtögetett kincseihez. Aztán megvizsgálja, megigazgatja ruganyos ágát és belefekszik a közepébe. Amennyire nagy kövérsége engedi, karikára formálja otromba testét, keskeny, picike fejét pedig elhelyezi a labai közé, egy kissé talán gondolkodik is az élet hiuságáról és csakhamar — elalszik. Alszik mélyen, eleintén horkolva, majd már csak mind

Fogolyért nálunk darabonként 0·80—1·20 koronát számítottak. A külföld vadpiacaira aránylag csekély számmal érkezett fogoly. Az árak 1—2 korona közt változtak, minőség szerint. A külföld csemegepiaca nem nagyon kedveli a fogolyhúst akkor, amidőn magvak és szemes eleség helyett inkább zöld táplálékot vesz magához.

Vadkacsában, közkedveltsége mellett is nagy a hiány. Számuk szemmel láthatóan meg is apadt.

Az őszi huzások következtében szalonka nagyobb számban kerül ma még a vadpiacra. Darabonként 2·40—3·40 korona árban fizetik azt Wien és Berlin vadpiacain.

A „Közélelmezés“ után.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Gyógyszerek beadása sertéseknek. Állatoknál a szájon át belsőleg alkalmazandó gyógyszerek beadása nem ritkán sok nehézségbe ütközik. Különösen sertéseknek nehéz a szájába juttatni a gyógyszereket; sertéskanok, de az idősebb kocák is minden módon ellene szegülnek ennek és nyugtalanságukkal nemcsak megghusítják a gyógyszerek beadását, hanem több esetben érzékeny károkat is okoznak magukban vagy a környezetükben. Ezért ezeknél a gyógyszerek alkalmazása nagy gyakorlatot és sok körültekintést igényel.

Lényegesen megkönnyíti a gyógyszerek beadását, ha a következő módon járunk el.

A kanász egy kötéllel, mely az egyik végén hurokkal van ellátva, a beteg sertés óljába lép és a sertést, ha fekszik, felkelésre bírja. Ezután a hurkot igyekszik a sertés szájába helyezni, úgy, hogy az az agyfogak mögé kerüljön. Ha az állat önként nem nyitja fel a száját, elegendő a füleinél megfogni, vagy más mó-

lassabban szuszogva és végül csöndesen, nesztelenül, mozdulatlanul. A lélegzete fogy, a vére mind lassabban csörgedez az utjain, a szíve mind ritkábban és gyöngébben dobbanik egyet-egyet, végre egészen megakad az egyik és eláll a másik. A test teljesen kihűl, merevvé lesz, nem mutat már semmi életet. Tehetetlen hulla fekszik immár az önkészített koporsóban, amely fölött ott lebeg a halál . . . Az olyan halál, amelyből van föltámadás.

Mert amint elköltözik a tél, eltávozik a hideg, elolvad a hó, beköszönt a tavasz, kelyhét nyitja a legelső virág, akkor a tetszhalott borz megmozdul sirjában. A vére melegszik, majd pezsgésnek indul, a szíve megdobban, majd mind gyorsabban ver. Tüdője emelkedik, hő járja át izmait, tagjait, a fejét fölemeli és szemeit kinyitja. Körültekint, megismeri otthonát és elhagyja nyitott koporsóját. De milyen állapotban! Nemcsak sok hája zsirja tűnt el valamennyi, de mintha a husa is elfogyott volna, olyan sovány, olyan erőtelen. A csak alig-hogy pislogott életmécs égte el a télen át. De megmaradt maga az élet, mely most új örömeknek megy eléje, amelyek még ezt a mindig kedvetlen remetét sem kerülik el.

(Folyt. köv.)

don rőfögésre vagy visitásra birni, hogy száját kinyissa. Ezután a hurkot erősebben meghuzzák és a kötelet magasra feltartják. Az így elért helyzet a sertésnek annyira kellemetlen, hogy többé előre nem tör, hanem vagy megáll, vagy leül, vagy hátrál, amikor is az ől egy sarka felé kell vele törekedni. Most a kanász lábai közé veszi az állatot és a hurkot meghuzza. Ekkor egy másik ember a gyógyszert könnyen beadhatja a fölfelé nyitott szájon át. Lágy összeállású gyógyszer alakokat (pl. falat, nyelet) egy főzőkanál vagy lapos fácska segítségével kenünk a nyelv hátára, illetve gyökerére. Folyékony gyógyszereket vagy egy szarv, tülök segítségével viszünk be (egyesek öreg csizmát vagy fapapucsot ajánlanak erre a célra, melynek orrán egy lyukat készítenek), vagy egy szájék segítségével. Utóbbit keményfából készítenek, egy 40 cm. hosszú bot két végét lekerekítik, négyszögletes középrészein egy kerek nyílás van, melyen egy keményebb gummicső vezethető át.

Kurth folyadékok leadásánál a következőképpen jár el. A sertést farával az ől egy sarkába hátráltatják, ezután a botot a szájába illesztik és két emberrel megfogadják oly módon, hogy egyik kezükkel a fa végét, másik kezükkel a sertés füleit rögzítik. Ekkor a keményebb gummicsövet a nyíláson át bevezetik és egészen a garatba tolják be; a gummicső másik végére illesztett tölcserén át öntik be a folyadékot, mely így közvetlenül a garaton át a nyelcsőbe jut. K. szerint félre nyelés ilyen eljárás mellett teljesen ki van zárva.

Az előbb ismertetett eljárásra vonatkozólag még megjegyzendő, hogy a szájba erősített hurok a gyógyszer alkalmazásakor meglazítandó, mert különben a nyelést megakadályozza.

Szöszös bükköny. A korai tavaszi takarmánynövények között foglal helyet a szöszös bükköny, mely tulajdonképpen egy őszi keverék és pedig a szöszös bükkönynek és a rozsnak keveréke. A szöszös bükkönynek, mint takarmánynövénynek, olyan előnyei vannak, melyek termelését ajánlatossá teszik. A szöszös bükköny az edzettebb növények közé tartozik és úgy a hideg hótalan telet, a kedvezőtlen kitavaszkodást minden baj nélkül kiállja. Ezenkívül igénytelenebb növény is a szöszös bükköny és így a gyengébb talajon is biztosan terem. A szöszös bükköny ezenkívül tavasszal még gyorsan is fejlődik és április közepe táján már takarmányozható. Rendesen kalászos után vetik. Célszerű lesz a tarlóhántáson kívül a vetőszántást is alkalmazni. A szuperfoszfátnak és gyengébb homoktalajon a 40%-os kálitrágyának az alkalmazása célszerű. A vetés ideje szeptember eleje. Katasztrofális holdankénti vetőmagmenyiség 70 kg. körül változik. Vetni őszi rozsszal szokták oly módon, hogy 100 kg. magból 60 esik rozsra, 40 kg. pedig szöszös bükkönyre. Ápolásban részesíteni nem igen szokták. Teljes kifejlődését május hónapban éri el, de eddig várni nem tanácsos, mert elfásul a rozs szára és megszöszösödik a bükköny levele. Ha későn vágják, az állatok nem eszik, sőt van rá eset, hogy egyáltalában meg nem eszik. Rendes időben vágva azonban az állatok szívesen eszik. A szöszös bükköny különösen a homoktalajok növénye.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Kaland az óriáskigyóval.** Londonból jelentik: A Wide World Magazine egy angol katonatiszt leányának egy óriáskigyóval való kalandját mondja el. A fiatal leány, Compton kisasszony, kis magányos faluban, Natalban lakik. Szenvedelmesen szeret a harmóniumon játszani s ebből az okból gyakran meglátogatja a lakása közelében lévő kis templomot, hogy annak harmóniumán játszhasson. Néhány héttel ezelőtt ismét elment a templomba bátyja kíséretében, a ki rázárta az ajtót és megígérte, hogy két óra múlva érte jön. A templom védőszentjének emlékét csak egy nappal előbb ünnepelték s egész virágerdő díszítette még a szenthelyet. A fiatal leány egy darabig gyönyörködött a virágokban, ezután elfoglalta helyét a harmóniumnál és egy zsolozsmába kezdett. Játék közben egyszerre valami különös érzés lepté meg, a mely többször megborzongatta. Nem látott semmit, de a háta mögött levő virágok között meglevenedett valami. Halálos ijedelem fogta el a máskülönbén bátor leányt s félelmében olyan erősen, a hogyan csak tudta, nyomdosta a hangszer billentyűit. Tudta, hogy nem szabadulhat ki a templomból, a bátyja rázárta az ajtót s két óra múlva jön csak érte; hiába kiabálna segítségért, nem hallaná senki sem; így hát félelmében gépiesen tovább játszott. A virágok között mindjobban mozgott valami. A mint féloldalt a gyanus hely felé pislantott, a virágfürtök között egy óriáskigyó fejét látta meg. Lassan-lassan, lépésről-lépésre csuszott feléje a veszedelmes állat, a fejét ide-oda forgatta, mintha ki akarta volna fürkészni, honnan jönnek ezek a csodálatos hangok, a melyek a nyugalmaiból fölzavarták. A leány úgy érezte, mintha megfagyott volna ereiben a vér, de nyomban átvillant az agyán, hogy csak azzal mentheti meg az életét, ha folytatja a játékot. Játszott tehát tovább. Játék közben a kigyó csigalassúsággal bár, de mindjobban közeledett a hangszer felé s figyelmesen hallgatta a dallamot. Zöld fényben csillogó szemét a leányra szögezte, a ki szinte megdermedt az iszonyattól. El nem kerülhetőnek látta a halálos veszedelmet s a védelmére nem tehetett mást, mint hogy a játékaival késleltette a veszedelmet, amíg lehetett. Rettentő helyzetében teljesen elvesztette az idő iránt való érzékét s rémülete minden percet ezerszeresére dagasztott. Csak azt érezte a testével és a lelkével, hogy a halál a közelében van. Ezt az érzést még fokozta a szörnyeteg lassu, de folytonos közeledése . . .

Két óra múlva megjött a bátyja. Mikor a kulcs a rozsdás zárban nyikorogni kezdett, a kigyó nyugtalan lett s haragos indulattal forgatta ide-oda a fejét. A fivérrel vele volt a kutyája, egy hatalmas buldog, a mely vig nyöszörgéssel szökött a halálos veszedelemben levő leány felé. A mint a kigyót megpillantotta, haragosan megugatta, de vesztére tette, mert a kigyó a következő percben rávetette magát. Fájdalmas vonítással küzdött a kutya a kigyóval, de a vonítást már csak kívül hallotta a leány, a bátyja ugyanis megragadta s magával vonta

a szabadba. Még egyszer-kétszer hallatszott a hűsleges állat keserves hangja, azután csönd lett. Megmenteni a kutyát nem lehetett, neki kellett a leány helyett elpusztulnia. Mikor félóra múlva a fiatalember több vadászszal visszatért, hogy a félelmes bestiát agyonverje, már csak hült helyét lelta.

* **A veszettség.** Ma, amikor Pasteur világhírű szerepe révén szinte megoldottnak tekinthető a veszettség gyógyítása, nem tűzhetünk el némi derűs mosolyt az ajkunkról, ha azokat a szereket olvassuk, mikkel kilencven-száz évvel ennekelőtte ezt a rettenetes betegséget gyógyították. De az orvosi tudomány múltjának kutatója előtt érdekes és fontos az a recept, a melyet jó Ujhely Ferenc, „a szélesen kiterjedő Orvosi tudománynak Doktora, nemkülönben Tekintetes Nemes-Gömör- és Kis-Hont törvényesen egyesült Vármegyék rendszeréntvaló Physicussa” ismertetett honi nyelven A Veszettségről címmel írt könyvében 1819-ben.

„Eő Felsége Burkusország királyának értésére esett, hogy Sléziában bizonyos adófizető közembernél a veszettség, vagy dühös kutya harapása ellen olly hathatós orvosság titokban lenne, mellyel mind ekkoráig minden hozzája járuló s folyamodó szerencsétlen ellen tsalhatatlanul segített légyen, ha azzal a megsértett ember az általa elrendelt móddal élne; melly titok egy nemes familiátul különös felebaráti szeretetből azon paraszt emberre háramlott; aki is ezen titkot maga tulajdon hasznára fordítván, az által maga hozzája tartozandóival együtt betsületesen táplálódott. Ez megtudódván ugyanazon Felség, országaihoz atyai szeretettel viseltetvén, a dolognak szoros megvizsgálására rendeltést tenni, és az orvosi főgyülekezetének kegyesen meghagyni méltóztatott, hogy azonnal a dologhoz értő s a kinyomozás módjának elővételében egy értelmes orvosi személyt, mint biztost küldjön azon helyiségben, a ki a mondásnak valóságát tökéletesen ki tanulja.”

Történt pedig ez az Urnak 1777-dik esztendejében. A kiküldött jeles szakember beszámolt utja eredményéről a „Berlini orvosi főkollégiumnak”, mert sikerült a titkot ellesnie.

A receptet 1781-ben bocsátották latin nyelven közzé s hazánkban Electuarium Antihydrophobicum (a veszettség ellen való Liktarium) néven még a XIX. század első évtizedeiben is ott szerepelt a patikákban. Szólt pedig a recipéje Ujhely Ferenc fordításában eképpen:

1. Vegyél májusi bogarakból, a mint rajtuk függ a méz, 24 darabot. 2. Therieket patikából 4 latot. 3. Igen apróra rásolt Ebanus, avagy indiai fekete fából 2 köttinget vagy nehezéket, avagy fél latot. 4. Igen apró porrá tört Virginai kigyó, vagy sárkány kigyóból egy negyed részét a latnak, azaz 1 köttinget. 5. Fainul rásolt ónból 1 köttinget. 6. Száraz és reszelt körösgombából husz, azaz 20 grammot és 7. Egy kevés mézet abból, a melyben a bogarak tartatnak, hogy olyan legyen az egész masszája, mint a Liktariumot illeti. Az első pontban említett májusi bogarokról azt írja Ujhely, hogy azok a magyarul istenke-tehenének nevezett nyüvek. Egyenkint a fejeket egy üveg fölött, amelyben már

tiszta méz vagyon, ollócskával szépen el kell vágni, az elvágott fejcskéket elcsapni és csak a testeiket a méz közé elegyíteni szükséges; így azután a bögrét vagy az üveget betakarva jól bekötöni és mérsékelt mélységű száraz helyre kell tenni.

Ezt a híres és elterjedt gyógyszert meghatározott mennyiségben kellett a betegnek bevennie. Sok minden egyébbel volt ennek bevétele összekötve. Huszonnégy órai koplalás, tizenkét órai szomjazás, azután mandulatej, mely gummi-arabikummal és kámforral készült. Tizenkét óra hosszat kellett az ágyban maradnia a betegnek, a harapási sebet Bacilia kenettel, skorpió- vagy májusi bogárolajjal igen jól megkenni, azután tüzes vassal megégetni, puskaporral behinteni s az utóbbit meggyújtani.

* **Döghusból pecsenye.** Kabolacsárda, mármarmos-megyei községben, mint Técsőről írják, Katz és Davidovits mészárszékében Davidovits Samu községi őrmester és Hajas Mátyás csendőrörsvezető nagymennyiségű borjuhust koboztak el, mert tudomásukra jutott, hogy a két mészáros döglött borjuk husát méri ki. A mészárszékben alig egy fél borjut találtak, pedig nagymennyiségű húst mértek ki, a melyet részint a községbeli lakosok vettek meg, részint pedig Mármarosszigetre vittek. Az őrmester és a csendőrörsvezető eljárása azonban annyira fölingerelte a község szegény népét, a mely szívesen vette a döglött állatok olcsó husát, hogy különösen Davidovits Samu községi őrmestert megfenyegették, hogy házat fölgyújtják, őt pedig agyonverik. A községben e miatt a csendőrörst megerősítették.

* **Nem mind arany, ami fénylik.** Már az igaz, hála istennek! mondja Ábris bátyánk. Ime az Esterházy cognac ugy fénylik, mint az arany, de mégis meg lehet inni, sőt még jó is, kitünő; de igya meg valaki az aranyat! No? Hát nincs igazam?

Szerkesztői és kiadói posta.

Bognovszky József urnak. Jobb későn, mint soha. A küldeményt most is hálás köszönettel vettük s az elmaradt számokat megküldtük. **Krébesz Géza urnak.** A mint mai számból láthatja, az illető erdőhatóságok csakugyan nem képviseltették magukat. Szórványosan mindegyiknél akadnak előfizetőink, természetesen közel sem annyian, mint a mennyit méltán elvárhatnánk. Előfizetése jövő év április végeig van rendezve. **Bolesák István urnak.** A multtról való követelését kívánságához képest beszámítva, előfizetése jövő év június végeig tart. **Beregi József urnak.** Lapunk a mult évi szünetelés után folyó év május elejével indult meg újra s így a beküldött 4 korona október végeig szól. **Kalmár Menyhért urnak.** Nem csak az egyenruha kérdésével, hanem az emlékiratból kimaradt összes és bizony nem kevés sérelemmel legközelebb bővebben fogunk foglalkozni s éppen ezért óhajtható lenne, hogy a kartársak nagyobb mértékben támogassanak. Erre nézve legyen szíves elolvasni lapunk mult számában Berindán kartársunknak küldött üzenetünket.

H I R D E T M É N Y E K.

Eladó vizslakölyök.

Egy 4 hónapos kan, szálkás-szőrű, májbarna, kitünő származású 30 koronáért.

Két darab 2 hónapos szuka, egyik májbarna, másik májfoltokkal tarkázott. Mindkettő ugyancsak kitünő származású.

Érdeklődők forduljanak az alábbi címre:

Sas József, uradalmi erdész.
Nyírsíd. (Szilágymegye).

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Flapittatolt
1847.

Bräusweller János
és kir. kizárólagosan
Szegeден.
és műtárs, föltalálója
a chronometert- és
remontoir stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JOÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölhetnek.

Faragó Béla

magpergető intézete ZALAEGRSZEGEN

most bocsátotta ki erdei- és gyümölcsfa csemetékre vonatkozó gazdag tartalmu árjegyzékét, melyet kívánatra portómentesen küld. — A magárjegyzék a :: jövő hóban fog megjelenni. ::

Egyedüli ferlachi gyártmány!

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:

Páris 1906. 46 remekelés.

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia

—|| fegyvergyár és (prácios) puskaműves. ||—

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben.

Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben Súlyuk 2·8—3 kg. Browning-féle serétes ismétlő-

fegyver 210 K gyári árban. # # # #

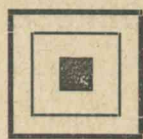
Egy Mannlicher Schönauer ismétlődő kurtály 9,7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a

legpontosabban belőve, ára 190 K.

Egy Mannlicher Excelsior ismétlődő kurtály 11·5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2·5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb áttűtő erővel, nagy vad lövésére igen alkalmas, ára 190 K.

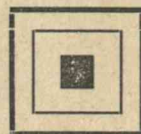
Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Magyar levelezés.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

A nagym. földmívelési m. kir. miniszterium 70542. sz. magas rendeletével az erdészeti igazgatóságoknak ajánlva.

Erdőtisztviselői, altiszti és szolgai egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat s mindennemű felszerelési cikket ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban.

Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.

Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívánatra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink kényelmére bármely cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Faragó Béla

Cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGERSZEG

Magyar magpergető gyára
erdészeti csemete-telepei

Ajánl saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképességű

tűlevelű magvakat, ^{kitűnő} _{minőségű} **lombfa magvakat,**

kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagvakat, répa, here és más gazdasági magvakat, saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősítési célokra alkalmas

tű- és lomblevelű csemeték,

gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat,
élősvény-csemetéket.

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magas

50.000 drb. diszbokor 1½—3 m. „

20.000 „ diszfenyő 1½—3 „ „